

ordinarie handelsvara, »No ordinary commodity«, enligt titeln på en bok av framstående alkoholforskare [2], som inte kan hanteras som andra produkter i EUs handelspolitik. Enskilda länders sociala och kulturella traditioner måste kunna påverka lagstiftningen kring alkoholförsel och alkoholskatter.

Läkarförbundets tidigare aktiviteter

En av oss hade anledning att i samband med Läkartidningens 100-årsjubileum gå igenom Läkartidningens och därmed förbundets aktiviteter inom alkoholorrådet under förra seklet [3]. Det framgick tydligt att läkarkåren ofta visat starkt engagemang i alkoholfrågor och att förbundet aktivt tagit upp och drivit viktiga policyfrågor. För drygt 20 år sedan föreslog en arbetsgrupp utsedd av Läkarförbundets centralstyrelse något så inopportunt som återinförande av individuell inköpsregistrering (»motkort«).

Därför är det med beklagan vi konstaterar att förbundet inte mer aktivt tagit ställning mot den nedmontering av alkoholpolitiken som skett i samband med EU-anpassningen. Den senaste i raden av dessa förändringar är det nu aktuella förslaget till skattesänkning på sprit, som Läkarförbundet således inte reagerat på. Alkoholpolitiken är ett väl så viktigt område för förbundet att bevaka som sjukvårds-, social-, arbetsmarknads- och forskningspolitik.

Uppmaning

Vi uppmanar således Läkarförbundet att

1. verka för en mer aktiv roll för förbundet i den alkoholpolitiska debatten, utifrån argumentet att alkohol är en av våra absolut största hälsorisker
2. bevaka remisser i alkoholpolitiska frågor på ett mer aktivt sätt, och beakta hälsoaspekterna generellt, inte bara dem som berör vård och arbetsmiljö
3. ta ställning till den nu aktuella frågan om skattesänkning på både sprit och andra alkoholdrycker som föreslagits i två färska betänkanden, men som uppenbarligen förbisetts i remisshandlingen.

*

Potentiella bindningar eller jävsförhållanden: Inga uppgivna.

Referenser

1. Holder H, Andréasson S, Norström T, Österberg E, Rossow I. Estimates of harm associated with changes in Swedish alcohol policy. Stockholm: Folkhälsoinstitutet; 2005. FHI-rapport R 2005:9.
2. Babor T, Caetano R, Casswell S, Edwards G, Giesbrecht N. Alcohol: No ordinary commodity. Oxford: Oxford University Press; 2003.
3. Allebeck P. Läkarna och alkoholen – en historisk tillbakablick över 1900-talets debatt. Läkartidningen 2004;101:884-7.

Replik:

Vi går vidare och undersöker möjligheterna att ta ställning

För att säkert utreda vad våra specialitets- och intresseföreningar med experter på alkoholrelaterad sjuklighet anser, har vi skickat ut en särskild förfrågan. Om svaren är entydiga kan de komma att ge centralstyrelsen underlag för att mer aktivt pläderna mot förslaget att sänka alkoholskatterna. Vi stöder också arbetet i WMA med att ta fram förslag till åtgärder för att minska alkoholens skadeverkningar.

EVA NILSSON BÅGENHOLM
ordförande,
Sveriges läkarförbund
eva.nilsson.bagenholm@slf.se

II Peter Allebeck och Sven Andréasson tar upp en mycket viktig fråga för läkarkåren och för våra politiker – hur skapar vi bästa möjliga alkoholpolitik i Sverige? En statlig utredning har nyligen granskat frågan och dessutom särskilt försökt besvara frågan om hur hög alkoholskatten bör vara. För läkare och för Läkarförbundet är alkoholpolitiken viktig; alkohol har blivit en av de allvarligaste folkhälsoriskerna i det moderna samhället.

Läkarkåren engagerad

Läkarkåren har alltid varit starkt engagerad i frågan om att hur vi bäst förebygger och behandlar alkoholskador. Inte minst därför att läkaren i sin dagliga gärning ofta har känt vanmakt och förtvivlan över att tvingas ta hand om skador som i så hög grad är möjliga att förebygga. Förslag i form av förbud och ransoneringar har återkommit regelbundet från både enskilda och grupper av läkare. Förslag som rör prispolitik och införselregler har mer sällan förts fram.

Blickar vi tillbaka finner vi att Läkarförbundet som organisation konsekvent har avstått från att ta ställning till dessa förslag. Istället för att värdera olika alkoholpolitiska styrmedel har förbundet valt att lyfta fram de medicinska aspekterna på alltför hög alkoholkonsumtion, det preventiva arbetet i sjukvården och andra vårdfrågor.

Frågan om att sänka alkoholskatten har blivit en het politisk fråga som debatterats mycket det senaste året. Från politiskt håll vore det givetvis tacksamt om professionerna som arbetar med skadeverkningar av alkohol kunde ge tydliga besked. För att läkarkåren ska kunna värdera alkoholpolitiska styrmedel

krävs bra underlag, och för att Läkarförbundet ska kunna ge klara besked måste våra medlemmars synpunkter i frågan vara tydliga.

När det gäller utredningens förslag till ny alkoholpolitik har många synpunkter kommit in från förbundets del-föreningar vad gäller vårdens förutsättningar att leva upp till behovet av ett utökat sekundärpreventivt arbete. När det gäller just förslaget om sänkt alkoholskatt saknas synpunkter från delföreningarna. Detta är naturligtvis en brist, om man anser att Läkarförbundet borde ha en klar uppfattning i frågan.

Fråga till våra experter

För att säkert utreda vad våra specialitets- och intresseföreningar med experter på alkoholrelaterad sjuklighet anser, har vi därför skickat ut en särskild förfrågan. Dessa svar har ännu inte kommit in. Om svaren är entydiga kan de eventuellt ge centralstyrelsen underlag för att mer aktivt pläderna mot förslaget att sänka alkoholskatterna.

Redan innan vi har tagit del av svaren synes det ganska självklart att höga priser på sprit och vin minskar konsumtionen och i förlängningen också alkoholskadorna hos befolkningen. För att prisinstrumentet skall fungera får det dock inte vara alltför lätt att köpa billig sprit och vin från andra länder. Ett sätt att komma tillrätta med detta vore att Sverige i olika internationella sammanhang lyckas övertyga andra länder om vikten av att också använda priset som ett medel för att reducera alkoholkonsumtionen.

Kommande förslag från WMA

Läkarförbundet stödjer därför i pågående arbete inom World Medical Association (WMA) ett förslag till åtgärder för att reducera alkoholens skadeverkningar. I förslaget tas bl a hänsyn till prissättningen. WMA väntas anta förslaget på nästa möte i oktober 2005. •